

## Inleiding

Dit jaar vieren wij de 60<sup>e</sup> verjaardag van de bevrijding van onze stad en van het land. Na vier jaar bezetting waren wij eindelijk verlost van de gehate vijand.

Bij het uitbreken van de oorlog, in mei 1940, zat de schrik voor de vijandelijke troepen er zó diep in dat een groot gedeelte van de bevolking vluchtte naar Frankrijk en/of Engeland. Men dacht dat deze landen, zoals in 1914-1918, niet zouden bezet worden.

Zo ook ontvluchtten de Staatspakketboten en de Loodsboten België. Aan boord van deze schepen waren niet alleen de bemanning maar ook hun familieleden, en ander personeel van het Zeewezen. (1)

Op 25 mei bereikten deze schepen Saint-Malo en enkele dagen later, op 28 mei 1940, capituleerde het Belgisch Leger.

Plots worden de Belgen beschouwd als "verraders". Er ontstaan spanningen tussen de Belgische vluchtelingen en de Franse autoriteiten en enkele dagen later moeten alle inscheepte personen, uitgenomen de eigenlijke bemanning, de schepen verlaten. Ze worden op transport gezet richting "het zuiden van Frankrijk".

Wat er met de eigenlijke bemanning gebeurde, vernemen wij uit het onderstaand relaas.

Dit relaas kwam onlangs in mijn bezit en werd opgesteld door Jérôme DEMEULEMEESTER, en is gedateerd op 22 augustus 1940.

Om het beter leesbaar te maken werd het een beetje "hertaald".

Jérôme DEMEULEMEESTER, stoker, samen met zijn familie, mijn vader, hulpmachinist, mijn moeder en ikzelf hadden aan boord van Loodsboot 11 Oostende verlaten op 20 mei 1940.

Jean Pierre FALISE

## ONZE VLUCHT VAN OOSTENDE NAAR HET ONBEKENDE

door Jérôme DEMEULEMEESTER (2)

Vertrokken uit Oostende de 20<sup>e</sup> mei 1940. Om 04 u. 's nachts ten anker voorbij Nieuwpoort tot 's morgens maandag 21 mei. Vandaar naar Duinkerke. Ten anker op de rede waar wij een bombardement doorstaan hebben. Op dinsdag 22 mei zijn wij vertrokken om 11 u. om de woensdagmorgen, om 08 u., aan te komen in Saint-Vaast-la-Hougue waar we terug voor anker gaan. Wij worden er bevoorrad door het Rode Kruis van brood, wijn, cider, kaas en chocolade voor de kinderen. De 24<sup>e</sup> mei zijn wij vertrokken naar Cherbourg waar wij eerst in de baai mochten liggen maar nadien naar open zee moesten en op de rede het anker moesten laten vallen. In de morgen van 25 mei vertrokken wij naar Saint-Malo waar wij 's avonds om 08 u aankomen, samen met al de kotters en een paar vissers uit Boulogne.

Te Saint-Malo zijn de schepen blijven liggen maar de vluchtelingen moesten van boord in drie groepen. De eerste groep is aan land gegaan op zaterdag 25 mei en vertrokken naar Toulouse om verder te reizen naar Sète in het departement Hérault. De tweede groep is vertrokken op maandag 27 mei richting Etaulier in het departement Gironde en de laatste groep, met al de families van het Loodswezen, is van boord gegaan op 30 mei om eerst de nacht door te brengen in het station van Saint-Malo om de 31<sup>e</sup> Mei te vertrekken naar Montpellier. Daar hebben zij enige dagen rond gesukkeld om ten slotte opgenomen te worden in een klooster.

De bemanning van de schepen is vertrokken uit Saint-Malo de 30<sup>e</sup> mei richting Cherbourg waar ze 's avonds aankwamen om overgeleverd te worden aan de Franse Marine. Wij verbleven vier dagen te Cherbourg. De 04 juni werden we weggeleid door de gendarmes tot aan Moulins over Caen, Le Mans en Tours. Ten slotte kwamen we aan te Vichy op 06 juni waar we goed ontvangen werden door de "Centre d'Accueil" en er twee dagen verbleven. Wij hebben er loopgraven helpen delven.

De 9<sup>e</sup> juni zijn we vertrokken, over Saint-Germain, Montlyçon, Limoges, Gourdon, Cahors, Montauban, naar Toulouse waar we de 10<sup>e</sup> juni aankwamen. Wij waren toen nog altijd zonder nieuws van onze families.

De 13<sup>e</sup> juni zijn we vertrokken, over Tarbes, waar wij de nacht doorbrachten in het station, om de 14<sup>e</sup> juni aan te komen te Maubourguet. Vandaar legden wij nog 11 km. te voet af tot aan (onleesbaar) waar de vrouwen van de schippers verbleven maar waar wij nog altijd geen nieuws hadden van onze families. Wij zijn op onze stappen teruggekeerd naar Maubourguet, hebben er twee nachten in de wagons van het station geslapen, om de 16<sup>e</sup> juni te vertrekken naar Grenade over Tarbes en Toulouse.

We brengen de nacht door in het station van Toulouse en vertrekken de 17<sup>e</sup> juni naar Castelnau en te voet, 5 km verder, naar Grenade. Wij brengen de nacht door in een hangar. Na goed uitgerust te zijn reizen we verder, per autobus, naar Toulouse. We mochten de trein niet nemen omdat op dit ogenblik het Franse Leger ineens stortte en de treinen gebruikt werden om troepen te vervoeren.

Wij zijn nog tweemaal terug gegaan naar Castelnau op zoek naar onze bagage die daar achtergebleven was. Wij verbleven twee dagen in de "Halle des Grains" en vier dagen in de Rue Madeleine. Daar kwam er een telegram toe van de vrouw van één der bemanningsleden. Ze bevond zich rond Montpellier.

Op 25 juni zijn we vertrokken naar Montpellier, over Gaillac, Albit, Saint-Affique, Millau. We kwamen 's avonds aan te Montpellier waar we eerst overnachtten in het stro om dan te vernemen waar onze families zich bevonden.

Op 26 juni zijn wij verenigd met onze families in het Instituut voor doofstomme en blinde kinderen, rue Saint-Vincent-de-Paul nr. 26, Montpellier.

Op 16 augustus 1940, om 09 u., nemen wij de trein naar België. Wij reizen over Sète, Narbonne, Carcassonne, Toulouse, Montauban, Coussade en Cahors. Op 17 augustus reizen wij verder over Brives, Limoges, Saint-Sulpice, Châteauroux, Issoudan, Vierzon (Duitse contrôle), Orléans, Etampes en Juvisy. Op 18 augustus reizen we verder naar Compiègne, Pont Leveque, Noyon, Chauny, Tergnier, Saint-Quentin, Mons en tenslotte Brussel.

Na lang gewacht te hebben zijn wij, met onze bagage, door het Rode Kruis naar de Groenstraat gebracht waar onze bagage midden in de straat wordt afgezet. Later werden wij ondergebracht in een school om er te overnachten op stro en waar wij geplaagd werden door vlooien.

Wij missen onze trein van 7 u. en moeten wachten tot 05 u. 's middags om de reis aan te vangen naar Oostende waar wij om 20u30 aankomen. Om 10 u 's avonds zijn wij thuis in de Tarwestraat 15.

Het is dan de 19<sup>e</sup> augustus 1940.

---

- (1) Zie ook: J.P. FALISE "De Odyssee van Loodsboot 18". in De Plate, 19<sup>e</sup> jg., 1990, blz. 140.
- (2) Jérôme DEMEULEMEESTER: geboren te Aatrijke op 21 juli 1889 en overleden te Oostende in 1956. Was gehuwd met Germana VANDAELE, geboren te Oudenburg op 29 oktober 1900 en overleden te Oostende in 1982.

---

### Verbeteringen

In het artikel van François COOPMAN over Karel SEYS is een kleine vergissing geslopen.

Op blz. 99 en blz. 104: lezen Max SCHMELING i.p.v. Max SMELLINKX

(Zie De Plate, 33<sup>e</sup> jg. nr. 3, maart 2004)

En in het septembernummer van dezelfde jaargang, op blz. 165 lezen: "Oostende en de visserij tijdens de eerste wereldoorlog (9) i.p.v. (10)

### **LIDGELD 2005**

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 2005 vastgesteld als volgt

Aangesloten lid	11 €
Steunend lid	15 €
Beschermend lid: vanaf	25 €

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin.

**Jean Pierre FALISE**  
Penningmeester